

Sygn. akt I ACa 1736/16

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Kowacz-Braun

Sędziowie: SSA Barbara Górczanowska

SSA Jerzy Bess (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi S. D. o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa S. D. przeciwko P. D. i G. D. o zachówek, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 marca 2015 roku, sygn. I ACa 54/15

postanawia:

odrzuć skargę.

SSA Jerzy Bess SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Górczanowska

Sygn. akt I ACa 1736/16

UZASADNIENIE

Skarżąca S. D. - działając przez pełnomocnika K. D. - w piśmie z dnia 1 grudnia 2016 roku wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 marca 2015 roku, sygn. I ACa 54/15, wskazując, iż wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa, oraz że skarżąca była nienależycie reprezentowana, gdyż jej pełnomocnik działał na jej szkodę.

W wykonaniu zarządzenia z dnia 20 grudnia 2016 roku wezwano pełnomocnika skarżącej do: wskazania nr PESEL skarżącej, wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia oraz sprecyzowania, czy skarżąca domaga się uchylecia, czy też zmiany prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie (wraz ze wskazaniem sposobu żądanej zmiany) – w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu skargi – a także do: przytoczenia uzasadnienia podanych w skardze podstaw wznowienia (uzyskanie wyroku za pomocą przestępstwa, nienależyta reprezentacja skarżącej), w tym poprzez wskazanie, czy przestępstwo, o jakim mowa w skardze, zostało ustalone prawomocnym wyrokiem skazującym oraz wskazania okoliczności uzasadniających zachowanie terminu do wniesienia skargi – w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania, pod rygorem odrzucenia skargi. Wezwanie doręczono pełnomocnikowi skarżącej w dniu 2 stycznia 2017 roku (k. 95).

W odpowiedzi pełnomocnik uzupełnił braki skargi dotyczące nr PESEL skarżącej, wartości przedmiotu zaskarżenia oraz wniosku skargi, a nadto podał, że powodem żądania wznowienia są błędy popełnione w toczącym się procesie mające wpływ na ocenę dowodów i wyrok w wyniku nienależytej reprezentacji skarżącej przez pełnomocnika procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga podlega odrzuceniu jako nieoparta na ustawowych podstawach.

Skarżąca oparła swą skargę m.in. na okoliczności nienależytego jej zdaniem reprezentowania jej przez pełnomocnika z urzędu. Tymczasem, jak wskazuje się w doktrynie i orzecznictwie, pojęcie „nienależyta reprezentacja” użyte w przepisie art. 401 pkt 2 k.p.c. nie obejmuje wypadków niestaranego lub błędnego działania pełnomocników procesowych (por. M. Kłos w: A. Marciniak, K. Piasecki [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Legalis/el., uwagi do art. 401 k.p.c.). Okoliczności, które według skarżącej uzasadniają tę podstawę, a mianowicie prowadzenie sprawy przez adwokata ustanowionego przez sąd w sposób niedbały i wadliwy, nie stanowią podstawy wznowienia polegającej na tym, że „strona nie była należycie reprezentowana” - ta podstawa wznowienia zachodzi bowiem wówczas, gdy w sprawie nie działał organ osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, powołany do jej reprezentacji (art. 67 k.p.c.), albo występujący w sprawie reprezentant strony nie miał wymaganych przymiotów do występowania w tej roli. Strona, za którą w procesie działa jako jej pełnomocnik radca prawny ustanowiony przez sąd, nie jest nienależyte reprezentowana w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. Działanie pełnomocnika procesowego wywiera bezpośrednie skutki w sferze osoby przez niego reprezentowanej. W tej sytuacji zaniedbanie czy też niewłaściwe wykonywanie obowiązków przez pełnomocnika nie może być także traktowane jako pozbawienie strony możliwości obrony jej praw. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 26 marca 2003 roku, sygn. akt II CZ 26/03 (OSNC 2004 nr 6, poz. 95, str. 48), pozbawienie strony możliwości działania wskutek naruszenia przepisów prawa jest – w rozumieniu art. 401 pkt 2 k.p.c. - pojęciem szerokim, ale niewątpliwie nie obejmuje ono nieudolnego lub wadliwego, bez względu na przyczynę, prowadzenia sprawy przez samą stronę. Jego zakresem są objęte tylko okoliczności, które powodują pozbawienie strony możliwości działania w procesie niespowodowane przez samą stronę i niezależne od jej zachowania się, chociażby postępowanie strony stanowiło naruszenie przepisów prawa. Działanie pełnomocnika, na podstawie udzielonego mu pełnomocnictwa, jest równoznaczne z działaniem samego mocodawcy (art. 95 § 2 k.c.). Zasada ta dotyczy także pełnomocnika procesowego, a ustanowienie adwokata lub radcy prawnego dla strony zwolnionej od kosztów sądowych jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego (art. 118 k.p.c.). Tak więc nienależyte wykonywanie swych obowiązków procesowych przez adwokata ustanowionego z urzędu nie może także stanowić przewidzianej w art. 401 pkt 2 k.p.c. podstawy wznowienia, polegającej na pozbawieniu strony możliwości działania.

Nawet jednak gdyby przyjąć, że wskazywane przez skarżącą okoliczności mogły stanowić o istnieniu podstawy wznowienia w postaci nienależytej reprezentacji czy pozbawienia skarżącej możliwości działania, to przyjąć by należało, iż skarga wniesiona została po terminie. Zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c., skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy.

Jak jednak wynika już z samej treści przytoczonego przepisu, termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w sytuacji, gdy jej podstawą jest brak należytej reprezentacji lub pozbawienie możliwości działania, rozpoczyna bieg od „dowiedzenia się o wyroku”, a nie od „dowiedzenia się o podstawie wznowienia”. Wystarczające jest więc, aby strona (jej pełnomocnik) dowiedziała się o wydaniu (ogłoszeniu) wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2007 roku, sygn. akt IV CZ 90/07, Legalis/el. nr 156331). W realiach niniejszej sprawy skarżąca co prawda nie była obecna na rozprawie tut. Sądu w dniu 26 marca 2015 roku, oczywiście jest jednak, że dowiedziała się o wydaniu wyroku tut. Sądu najpóźniej w dniu 16 kwietnia 2015 roku, kiedy to sporządziła pismo z wnioskiem o sporządzenie jego pisemnego uzasadnienia i doręczenie jej wyroku z uzasadnieniem (k. 464). Tym samym termin do wniesienia skargi o wznowienie, opartej na podstawie niewłaściwej reprezentacji, upłynął skarżącej najpóźniej w dniu 16 lipca 2015 roku.

W dalszej kolejności wskazać trzeba, że do wykazania, iż skarga o wznowienie postępowania została oparta na ustawowej podstawie nie wystarczy jedynie sformułowanie jej w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c., a kontrola podstawy wznowienia obejmuje także ustalenie, czy wskazana w skardze o wznowienie postępowania podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Skarżąca zawarła w swojej skardze stwierdzenie, iż wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa. Zgodnie natomiast z art. 404 k.p.c. z powodu przestępstwa można żądać wznowienia

jedynie wówczas, gdy czyn został ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów. Wobec tego tut. Sąd wezwał pełnomocnika skarżącej do przytoczenia uzasadnienia podanej podstawy wznowienia, w tym poprzez wskazanie, czy przestępstwo, o jakim wspomniał, zostało ustalone prawomocnym wyrokiem skazującym. W wyznaczonym mu terminie pełnomocnik skarżącej nie ustosunkował się do tego wezwania. Przyjąć więc trzeba, że wniesiona skarga w tym zakresie nie spełnia wymogów przewidzianych w art. 409 k.p.c. (uzasadnienie podstawy wznowienia) i nie poddaje się kontroli. Na istnienie podstawy wznowienia powinny wskazywać powołane przez skarżącego okoliczności uzasadniające wniesienie skargi o wznowienie postępowania. Skarga, która takich okoliczności nie przytacza, jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia, podlega odrzuceniu.

Wskazywane przez pełnomocnika skarżącej uchybienia dotyczące postępowania dowodowego (nieprawidłowa jego zdaniem ocena dowodów z zeznań świadków, błędna wycena wartości działek) również, co nie powinno budzić wątpliwości, nie są ustawową podstawą wznowienia postępowania. Instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o reasumpcję wadliwego procesu i zastąpienie zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Nadzwyczajny charakter tego środka zaskarżenia, skierowanego przeciwko prawomocnemu wyrokowi albo prawomocnemu postanowieniu orzekającemu co do istoty sprawy powoduje, że przywrócenie stanu sprzed zamknięcia ulegającemu wznowieniu postępowania sądowego może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie. Powodem takim nie jest istniejąca w ocenie strony błędna ocena dowodów (o ile nie zostanie wykazane, że wyrok został oparty na dokumencie przerobionym lub podrobionym) czy błędna ocena prawna stanu faktycznego.

Stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Wobec przytoczonych okoliczności, Sąd Apelacyjny postanowił jak na wstępie, na zasadzie przytoczonego przepisu.

SSA Jerzy Bess SSA Anna Kowacz-Braun SSA Barbara Górczanowska